

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ:
НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ВИМІР
В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 26 квітня 2024 року

Одеса
«Фенікс»
2024

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)
Є 24

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 15.05.2024 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: науково-практичний вимір в умовах воєнних викликів** : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 26 квітня 2024 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2024. – 1000 с.
ISBN 978-617-8430-05-4

У збірнику відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології в умовах повномасштабного військового вторгнення. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їх конституційному вимірі у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики. Відображено наукові напрацювання у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових і науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)»364»»20»(062.552)

Матеріали видано в авторській редакції

ISBN 978-617-8430-05-4

© НУ «Одеська юридична академія, 2024
© Автори статей, 2024

Зміст

ПРИВІТАННЯ ПРЕЗИДЕНТА НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ» АКАДЕМІКА С. В. КІВАЛОВА.....	22
---	----

СЕКЦІЯ 1. ПИТАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА ТА ПРОЦЕСУ, ФІНАНСОВОГО ПРАВА

Ківалов Сергій Васильович СПІВВІДНОШЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРАВОВИХ ЗАХОДІВ ІЗ СУМІЖНИМИ КАТЕГОРІЯМИ.....	24
Тодошак Олег Володимирович ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ УНІВЕРСИТЕТУ ЗА ЯКІСТЬ ОСВІТИ (НА ПРИКЛАДІ НУ «ОЮА»).....	26
Біла-Тіунова Любов Романівна ОКОЕМІ АСПЕКТИ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ.....	29
Білоус-Осінь Тетяна Ігорівна ПРАВОВА ПРИРОДА АДМІНІСТРАТИВНИХ СТЯГНЕНЬ.....	32
Голоядова Тетяна Олексіївна ПРАВОВІ АСПЕКТИ ОСКАРЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПОДАТКОВИХ ПЕРЕВІРОК В УМОВАХ ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ	34
Даниленко-Негара Юлія Сергіївна ЩОДО ПИТАННЯ ЕТИЧНИХ СТАНДАРТІВ ПОВЕДІНКИ ПУБЛІЧНИХ СЛУЖБОВЦІВ В УМОВАХ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ	36
Закаленко Олена Василівна ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ ЕФЕКТИВНОГО СУДОВОГО ЗАХИСТУ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ	38
Козачук Діана Анатоліївна МОРАЛЬНІ ЗАОХОЧЕННЯ ЯК МЕТОД СТИМУЛЮВАННЯ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ.....	41
Маслова Яна Іванівна ОКРЕМІ АСПЕКТИ КОМПЕТЕНЦІЇ КОМПЕТЕНЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОГО АГЕНТСТВА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ	44
Негара Родіон Віталійович ПОСАДОВІ ОСОБИ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ ПУБЛІЧНОГО ПРАВА В АНТИКОРУПЦІЙНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ	46
Неугодніков Андрій Олександрович ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ	48
Осадчий Анатолій Юрійович ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ МІСЦЯ НОРМ, ЯКІ ВСТАНОВЛЮЮТЬ АДМІНІСТРАТИВНІ ПРОЦЕДУРИ, В СИСТЕМІ ПРАВА	50
Панфілов Олег Євгенович ПРАВОВІ АСПЕКТИ ОПОДАТКУВАННЯ ІТ-КОМПАНІЙ.....	52
Сандул Яна Миколаївна НАЧАСНІ ПИТАННЯ РЕФОРМУВАННЯ СТРУКТУРИ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ.....	55
Сідор Михайло Іванович БЮДЖЕТНА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ В УКРАЇНІ	56
Слободянюк Марина Анатоліївна ПУБЛІЧНІ ПОСЛУГИ, ЩО НАДАЮТЬСЯ ОРГАНАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ.....	59
Стрельников Андрій Вікторович ПРОБЛЕМИ ВІДНЕСЕННЯ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ ДО СУБ'ЄКТІВ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ	61
Фролова Євгенія Ігорівна ЩОДО СУТНОСТІ ЗАХОДІВ ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРИМУСУ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ.....	63
Манчул Марія-Діана Дмитрівна НАУКОВІ ПОГЛЯДИ НА ПРАВОВУ ПРИРОДУ ФОНДУ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ДЛЯ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ ...	66
Назарчук Анастасія Валеріївна ДО ПИТАННЯ СУТНІСНО-ПОНЯТІЙНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ.....	68
Неоднорідність антикорупційної суб'єктності оцінювачів та експертів	70
Новак Анастасія Олександрівна ПРОБЛЕМИ ДОСУДОВОГО ВРЕГУЛЮВАННЯ ПУБЛІЧНО-ПРАВОВОГО СПОРУ	73
Піть Ігор Юрійович ПРОБЛЕМА ОКРЕСЛЕННЯ СУБ'ЄКТНОГО СКЛАДУ ВІЙСЬКОВИХ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ....	75
Пономаренко Віталій Віталійович НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ УКРАЇНИ ЯК РОЗПОРЯДНИК БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ	78

ПОСАДОВІ ОСОБИ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ ПУБЛІЧНОГО ПРАВА В АНТИКОРУПЦІЙНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ

З прийняттям Закону України від 20.09.2023 р. № 3384-IX [1], основним призначенням якого було довгоочікуване відновлення та упорядкування електронного декларування в умовах правового режиму воєнного стану, положення Закону України «Про запобігання корупції» (далі – Закон) [2] також було доповнено офіційним визначенням поняття «посадова особа юридичної особи публічного права», під яким відтепер розуміється «голова та член наглядової ради, ради директорів, виконавчого органу, комісії з припинення (комісії з реорганізації, ліквідаційної комісії), ліквідатор, керівник, заступник керівника, головний бухгалтер, корпоративний секретар такої юридичної особи публічного права, а також особа, яка здійснює повноваження одноосібного виконавчого органу, та її заступники, голова та члени іншого органу управління юридичної особи (крім консультативного), якщо утворення такого органу передбачено законом або статутом юридичної особи публічного права» (абз. 9 ч. 1 ст. 1) [1].

Зазначена законодавча новація суттєвим чином вплинула як на перелік суб'єктів, на яких поширюється дія Закону (як відомо згідно з пп. «а» п. 2 ч. 1 ст. 3 Закону посадові особи юридичних осіб публічного права є суб'єктами, на яких поширюється дія Закону, оскільки для його цілей вони прирівнюються до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування), так і сферу застосування окремих превентивних антикорупційних механізмів. Наприклад, за інформацією Національного агентства з питань запобігання корупції внаслідок прийняття такої редакції поняття «посадова особа юридичної особи публічного права» кількість декларантів зменшиться орієнтовно на 50 000 осіб [3].

Враховуючи це, актуальним видається дослідження поняття «посадова особа юридичної особи публічного права» в антикорупційному законодавстві.

Першочергово слід зазначити, що до прийняття Закону України від 20.09.2023 р. № 3384-IX [1] положення Закону офіційного визначення поняття «посадова особа юридичних осіб публічного права» не містили. Заповнювалась ця прогалина Закону роз'ясненнями Національного агентства з питань запобігання корупції, в яких під посадовими особами юридичних осіб публічного права пропонувалось розуміти осіб, які мають повноваження здійснювати організаційно-розпорядчі (обов'язки щодо здійснення керівництва галуззю промисловості, трудовим колективом, ділянкою роботи, виробничою діяльністю окремих працівників) чи адміністративно-господарські (обов'язки з управління або розпорядження державним, комунальним майном) функції [4]. Таким чином, Національне агентство з питань запобігання корупції сформулював лише критерії, за допомогою яких визначалась належність конкретних осіб до посадових осіб юридичних осіб публічного права. Слід зазначити, що такий розширювальний підхід призвів до зарахування до посадових осіб юридичних осіб публічного права фактично усіх осіб, які займали керівні посади в юридичних особах публічного права.

Основною недосконалістю запропонованого Національним агентством з питань запобігання корупції підходу до визначення посадових осіб юридичних осіб публічного права є їх визначення через категорії (організаційно-розпорядчі та адміністративно-господарські функції), які в законодавстві також є відсутніми. Внаслідок цього вирішення питання належності кожної особи, яка займає відповідну посаду в юридичній особі публічного права, до посадових осіб здійснювалось у ручному режимі з урахуванням місця в структурі та наданих повноважень. Очевидно, що в результаті цього непоодинокими були випадки допущення помилок, як щодо зарахування, так і щодо виключення окремих осіб з числа посадових осіб юридичних осіб публічного права. Це, а також необхідність заповнення прогалини в антикорупційному

законодавстві цілком ймовірно й зумовило законодавчого схвалення його офіційного визначення.

Повертаючись до аналізу офіційного визначення поняття «посадова особа юридичної особи публічного права» необхідно зазначити наступне.

По-перше, наведене визначення не розкриває зміст поняття та його ознаки, а уявляє собою перелік посад, зайняття яких відносить особу до посадових осіб юридичних осіб публічного права, що не відповідає загальнотеоретичним засадам визначення понять в нормативних актах.

По-друге, перелік посад, які для цілей Закону є посадовими особами юридичних осіб публічного права є вичерпним та не підлягає розширювальному тлумаченню. При цьому, окремі із зазначених посад сформульовані узагальнено, як наприклад голови та члени іншого органу управління юридичної особи (крім консультативного), якщо утворення такого органу передбачено законом або статутом юридичної особи публічного права. Водночас, очевидно, що це спрямовано на охоплення усіх можливих варіантів визначення керівного складу юридичних осіб публічного права.

По-третє, до посадових осіб юридичних осіб публічного права віднесено лише вищий керівний склад юридичної особи публічного права, в той час як інші посадові особи (зокрема, керівники структурних підрозділів) до посадових осіб юридичних осіб публічного права не зараховуються.

Підсумовуючи викладене необхідно зазначити, що доповнення чинного антикорупційного законодавства офіційним визначенням поняття «посадова особа юридичної особи публічного права» є необхідним та спрямовується на його змістовне удосконалення та правозастосовної практики, оскільки використовується для визначення сфери дії Закону в цілому та окремих превентивних антикорупційних механізмів зокрема.

Список використаних джерел

1. Про внесення змін до деяких законів України про визначення порядку подання декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, в умовах воєнного стану : Закон України від 20.09.2023 р. № 3384-IX. Дата оновлення: 20.09.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3384-20#Text> (дата звернення 01.04.2024).

2. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. Дата оновлення: 30.12.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#n41> (дата звернення 01.04.2024).

3. Закон про відновлення декларування скорочує кількість декларантів на 50 тисяч – НАЗК звернулось до Президента з пропозиціями змін. URL: <https://nazk.gov.ua/uk/novyny/zakon-pro-vidnovlennya-deklaruvannya-skorochuye-kilkist-deklarantiv-na-50-tysyach-nazk-zvernulos-do-prezydenta-z-propozytsiyamy-zmin/> (дата звернення 01.04.2024).

4. Щодо застосування окремих положень Закону України «Про запобігання корупції» стосовно заходів фінансового контролю (подання декларації, повідомлення про суттєві зміни в майновому стані, повідомлення про відкриття валютного рахунку) : роз'яснення Нац. агентства з питань запобігання корупції від 29.12.2021 р. № 11. URL: <https://wiki.nazk.gov.ua/download-controller/?sid=132&a=docs&id=a05853f9e37ee70be0361a5b4d7c7c2adee6be7cf0603012c47407024590119033245349> (дата звернення 01.04.2024).

Ключові слова: антикорупційне законодавство, посадова особа, юридична особа публічного права, запобігання корупції.

Keywords: anti-corruption legislation, an official, legal entity under public law, prevention of corruption.